

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XIV. De Jure Patronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS XIV.

DE

Jure Patronatûs.

JUS Patronatûs, ut in præfenti sumitur, est Clericum ad beneficium vacans instituendum præfentandi facultas. Dividitur primò in Ecclesiasticum, quod Collegio Ecclesiastico, vel beneficiato ratione Ecclesiæ aut beneficii competit: sæculare, quod ex titulo sæculari obtinetur: & mixtum, quod partim ratione Ecclesiæ, partim ratione patrimonii habetur. 2dò. In hæreditarium, quod ad quemcunque transit hæredem, & gentilitium, quod certæ tantùm competit Familiæ. 3tò. In personale personis solùm, & reale rebus immobilibus adhærens. 4tò. In jus Patronatûs activum, quando beneficium conferri non potest, nisi talis præfenter, & passivum, quando beneficium conferri nequit, nisi talis, ex tali Familiâ, tali Patriâ, &c. sit præfentatus.

Quæres primò. Quomodo acquiritur jus Patronatûs?

R. Acquiritur imò. Fundatione ab eo, qui fundum suum, ut in eo Ecclesiâ ædificaretur, dedit. *Can. decernimus. 32. caus. 16. q. 7. cap. nobis. 25. de jure Patron. 2dò. Edificatione, sive qui Ecclesiâ cum consensu Ordinarii propriis sumptibus construxit, vel destru-*

etiam reædificavit. *Cit. cap. nobis. 3tò. Dotatione, qui redditus pro Ecclesiâ ejûsque ministris dedit. Can. filiis. 31. caus. 16. q. 7. Trident. Sess. 14. de Reform. cap. 9. Præterea jus Patronatûs Privilegio & præfcriptione acquiri potest. De quibus Trident. loc. cit.*

Quæres secundò. Quibus modis jus Patronatûs acquisitum in alterum transfertur?

R. Transfertur imò successione in hæredes universales. *Cap. ex literis. 7. de jure Patron. Clement. 2. eod. Vel si certæ rei annexum, in particularem rei illius Successorem. Si plures sint hæredes diversorum Patronorum Originalium, omnes non in capita, sed in stirpes succedunt. Cit. Clementin. 2. 2dò. Dotatione: Sic Patronus Laicus Laico compatrono, vel Ecclesiæ, aut Monasterio, absque Episcopi consensu, jus Patronatûs dare potest. *Cap. illud. 8. de Jurepat. cap. unic. eod. in 6. Non tamen alteri Laico, vel Clerico, aut personæ privatae. 3tò. Permutatione, quando jus Patronatûs cum altero jure Patronatûs, interveniente Ordinarii auctoritate, permutatur. *Cap. quesitum. 5. de rerum permut. Aut etiam absque Ordinarii consensu, res temporales, qui-***

Ggg 3

bus

bus jus Patronatûs annexum, inter se permutantur. 4to. Venditione: quamvis enim jus Patronatûs per se vendi nequeat, *cap. de jure. 16. de jure Patron.* Ac tales venditores jure Patronatûs in pœnam priventur, *Trident. Sess. 25. de Reform. cap. 9.* Annexum tamen rei temporali accessoriè vendi potest. *Arg. cap. cum seculum. 13. de jure Patron.* Et hoc modo transit quoque cum fundo dotali, feudali, emphyteutico in maritum, Vassallum, & Emphyteutam, non tamen in creditorem, qui fundum, cui jus illud annexum est, in hypothecam habet.

Quæres tertio. Qui juris Patronatûs sunt capaces?

R. Omnes fideles. *Can. pia mentis. 26. & sequent. caus. 16. q. 7.* Infidelibus & hæreticis exclusis.

Quæres quarto. Quæ inter jus Patronatûs ecclesiasticum differentia?

R. Hæc consistit in sequentibus. 1. Patronus ecclesiasticus ad præsentandum sex menses habet. *Cap. eam te. 22. de jure Patron.* Laicus verò tantùm quatuor. *Cap. cum propter. 27. de jure Patron. cap. unic. eod. in 6.* In Patronatu mixto uterque Patronus, si simul præsentant, semestre habet. *Gloss in cit. cap. unic. Verb. Ecclesiasticus.* 2do. Factâ præsentatione à Patrono Ecclesiastico, ille variare non potest; Laicus verò & variare, & à se præsentato alium adjungere potest, quo casu electio est penes Ordinarium instituentem. *Cap. quod autem. 5. cap. cum autem. 24. cap. Pastoralis. 29. de jure Patron.* 3to. Patronus Ecclesiasticus indignum scienter

præsentans eâ vice jure præsentandi est privatus: non tamen patronus Laicus, juxta probabilem, cum textum non habeamus expressum. 4to. In unionibus, reservationibus, susceptione reservationum Papa juri Patronatûs ecclesiastico derogat, non tamen Laico, nisi id exprimat: quia, ut inquit *Trident. Sess. 25. de Reform. cap. 9.* Patronorum jura tollere, piâsque fidelium voluntates in eorum institutione violare æquum non est. 5to. Beneficia Parochialia juris Patronatûs Laici concursui non subjiciuntur, sicuti Parochiæ juris Patronatûs Ecclesiastici, nisi hæc essent Vicariæ solùm perpetuæ. *Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 18.*

Quæres quinto. An Patronus se ipsum præsentare possit?

R. Negativè. *Cap. fin. de institut. cap. per nostras. 26. de jure Patron.* Tum quia præsentatio sui ipsius sapit ambitionis vitium, & nullus se ingerere debeat ecclesiasticæ prælationis officiis. *Cit. cap. per nostras.* Tum quia inter dantem & accipientem debet esse distinctio. *Cit. cap. fin. de institut.*

Quæres sexto. Si sint Patroni plures ac in præsentando discordes, quis ex præsentatis præferendus?

R. 1mo. Si plures sint Patroni per modum unius Collegii, tunc etiam necessariò omnes ad præsentationem vocandi, & omnibus citatis ac vocatis præsentandus majora votantium, id est, ultra medietatem præsentantium vota habere debet. *Arg. cap. Ecclesia vestra. 48. de Elect.* 2do. Si jus Patronatûs competat pluribus, ut singulis, sufficit,

cit, quod præsentatus majora respectu aliorum præsentatorum vota habeat, quantumvis majora respectu omnium, sive ultra dimidium omnium patronorum vota non habeat. *cap. quoniam. 3. de jure patron.*

Quæres septimò. Quid juris, si Patroni inter se de jure patronatûs litigant?

R. Si patroni de possessorio inter se litigent, nullo in notoria possessione existente, elapsis quatuor mensibus, si sint patroni laici, & sex mensibus, si patroni ecclesiastici, Ordinarius pro illa vice beneficium vacans conferre potest. *cap. quoniam. 3. cap. cum propter. 29. de jure patron.* ne propter discordiam patronorum incommodum Ecclesia patiat, ex hoc tamen illi præjudicium non generatur, qui jus evicerit patronatûs. *2dò.* Si de petitorio agitur, tunc illius subsistit præsentatio, penes quem est possessio: quamvis eum postmodum in petitorio lite cadere contingat. *cap. consuetudinibus. 19. de jure patron.*

Quæres octavò. Quam patronus in Ecclesia patronata habet præeminentiam?

R. Præter præsentationem patronus jus habet honoris & alimentationis, honor in præcedentia, processionibus, loco in Ecclesia digniori consistit. *c. n. pietatis. 26. caus. 16. q. 7.* Jus alimentationis in eo constitit, quod patronus ad inopiam deveniens ab Ecclesia vitæ temporalis subsidia percipiat. *can. contra sanctorum. 29. can. quicumque. 30. caus. 16. q. 7. cap. nobis. 25. de jure patron.*

Quæres nonò. Quæ onera patrono incumbunt?

R. Duo potissimum patrono incumbunt onera: primo enim invigilandum illi, ne bonæ Ecclesiæ à ministris malè administrantur vel dilapidentur. *can. filiis. 31. caus. 16. q. 7. 2dò.* Ecclesiam tanquam illius Advocatus in- & extra judicium defendere debet. *cap. præterea. 23. cap. cum autem. 24. de jure patron.*

Quæres decimò. An patroni in Ministros Ecclesiæ aliquam habeant potestatem?

R. Trident. sess. 24. de reform. cap. 3. prohibet, ne patroni in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, ullatenus se ingerant, neque visitationi ornamentorû Ecclesiæ, aut bonorum stabilium seu fabricarum proventibus sese immisceant, nisi quatenus id eis ex institutione ac fundatione competat.

Quæres undecimò. An Patroni aliquod onus temporale Ecclesiæ vel Ministris ejus imponere possint?

R. Extra fundationem nec Ecclesiæ, nec ejus Ministris vel minimam pensionem, aut onus temporale vel spirituale imponere possunt. Patet ex *cap. præterea. 23. de jure patron.* & titulo Juris Canonici: ut beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferantur.

Quæres duodecimò. Quomodo jus patronatus extinguitur?

R. Modis sequentibus. 1mò per liberam Patroni remissionem. *can. unic. de jure patron. in 6. 2dò.* Totali Ecclesiæ destructione sine spe recuperationis. *3mò.*

Si

Si Patronus Ecclesiam patronatam in Collegiatam vel Monasterium converti patiatur; in his enim non præsentatio sed electio locum habet. *cap. nobis. 25. de Jurepatr. 4to.* Emortuâ familiâ Jus Patronatûs gentilitium emoritur. *5to.* Cessat Jus Patronatûs per unionem, quâ Ecclesia patronata cum consensu Patroni alteri unitur Ecclesiæ, *6to.* Per non usum temporis ad præscriptionem requisiti, si interea saltem bis Rector sine præsentatione est institutus. *7imo.* In pœnam, si Patronus Rectorem aut

alios Ecclesiæ patronatæ Ministros per se vel alios occidere aut mutilare præsumpserit. *cap. in quibusdam. 12. §. sacri de pœnis. 8vo.* Si Patronus fiat Hæreticus. *9no.* Si Patronus perceptioni fructuum sese ingerat, contra prohibitionem Tridentini *sess. 22. de reform. cap. 11. 10mo.* Si Patronus Jus Patronatûs simoniacè vendat, aut alio modo illicito transferat. *Tridentin. sess. 25. de reform. cap. 9.*

* *

T I T U L U S XV.

D E

Censibus, Exactionibus, & Procuracionibus.

Quæres primò. Quid in præsentati nomine Censûs?

R. primo. Est pensio de proventibus Ecclesiæ vel Monasterii Prælati in signum subjectionis, vel Patroni in recognitionem beneficii canonicè imposita. De hoc agitur in *cap. constitutus. 6. de religiof. domib. cap. præterea. 23. de jure patronat. cap. omnis. 2. cap. cum Canonicis. 26. de censibus.*

Quæres secundo. Quis hunc censum imponere potest?

R. primo. Summus Pontifex, ad quem juxta *cap. licet. 2. de præbend. in 6.* omnium Ecclesiarum & Beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio nosci-

tur pertinere, quibuslibet Ecclesiis quæcunque censum imponendi habet facultatem. *cap. recepimus. 8. de privileg. cap. constitutus. 6. de Religiof. domib.*

2do. Episcopus jura Episcopalia remittens censum imponere potest; cum insolitum sit, nec novum, ut cum Episcopi Ecclesias concesserint piis locis, aliquid sibi reservent in eis nomine pensionis. *cit. cap. constitutus.*

3to. Patronus cum consensu Ordinarii licitè censum moderatum imponit. *cap. præterea. 23. de jure patron.*

4to. Ecclesia matrix in dismembratione annuam sibi pensionem ab Ecclesia filiali solvendam in signum materni